

Ik wil in de politiek

Een brief van de 19-jarige Pim Fortuyn

Anne Bos en Johan van Merriënboer

Pim Fortuyn heeft zijn tomeloze ambitie om de politiek in te gaan nooit onder stoelen of banken gestoken. In talloze publicaties trok hij fel van leer tegen het landsbestuur en beschreef hij hoe hij misstanden zou aanpakken. Hoewel hij begin jaren negentig zichzelf al als toekomstige minister-president naar voren schoof,¹ begon zijn carrière als politicus pas in 2001, toen hij zich beschikbaar stelde als lijsttrekker van Leefbaar Nederland. Hij was op dat moment 53 jaar.

In het archief van de Katholieke Volkspartij, ondergebracht in het Katholiek Documentatiecentrum te Nijmegen, vonden we bij toeval onderstaande brief van de 19-jarige Pim Fortuyn aan de toenmalige voorzitter van de KVP-Tweede-Kamerfractie Norbert Schmelzer.² De jonge Fortuyn had een deftig visitekaartje aan zijn brief gehecht. Fortuyn was afkomstig uit een katholiek middenstandsmilieu, vandaar dat hij zich tot Schmelzer richtte.

We hebben de brief hieronder getranscribeerd. Boven de brief staat een krabbel van Schmelzer: 'heer v/d Sanden Wilt gij antwoorden? Dank 21/3'. Deze aantekening was bedoeld voor fractievoorzitter Piet van der Sanden.

Driehuis, 13-3-1967

Geachte heer,

Aanstaande zomer hoop ik eindexamen H.B.S. -B te doen.

Na het eindexamen wil ik mij gaan bekwamen in de politieke wetenschappen aan de 7^e faculteit te Amsterdam.

Dit door studeren is natuurlijk nu wel allemaal erg mooi, maar ik zou u nu als ervaren politicus eens willen vragen wat de mogelijkheden in 't algemeen in de politiek zijn en wat in het bijzonder de mogelijkheden in uw partij zijn.

Want het is natuurlijk wel noodzakelijk dat ik na een studie van zes jaar ook nog een fatsoenlijke boterham kan verdienen.

Ik begrijp dat u het als politicus, vooral op het ogenblik, erg druk zult hebben.

Als u dan ook mijn brief niet zult kunnen beantwoorden zal ik hier volledig begrip voor kunnen opbrengen, en zal ik trachten mij bij andere instanties nader te informeren.

Met vriendelijke groeten,

Pim.

Schmelzer antwoordde als volgt:

Den Haag, 29 mei 1967

Zeer geachte heer Fortuyn,

Ik heb met belangstelling kennis genomen van Uw brief van 13 maart j.l. De kabinetsformatie heeft mij helaas verhinderd mij eerder met Uw verzoek bezig te houden. Ik hoop intussen dat Uw eerste activiteiten van de eindexamens succesvol zijn verlopen.

Het is zeer moeilijk te zeggen of iemand die is afgestudeerd in de politieke wetenschappen, ook binnen de politiek een functie zal kunnen krijgen. Het lijkt mij dan ook onmogelijk "voorspellingen" te doen over de situatie zoals die over zes jaar met name ten aanzien van de partijformatie zal zijn. Ik begrijp dat U aan dit antwoord weinig hebt, maar ik zou U willen adviseren U nader te laten informeren b.v. door Dr.Mr. Hoogerwerf, wetenschappelijk medewerker aan de v.u. te Amsterdam.

In de hoop U toch nog een suggestie aan de hand te hebben gedaan, verblijf ik

hoogachtend,

*Drs. W.K.N. Schmelzer,
Fractievoorzitter.*

Of deze correspondentie nog een vervolg heeft gekregen, weten we niet. In zijn autobiografie herinnerde Fortuyn zich zijn motivatie om sociologie te gaan studeren als volgt:

*'De nachten gaan voorbij met ellenlange gesprekken en beschouwingen over de toekomst. Ik ga immers begin september naar Amsterdam om daar aan de Gemeentelijke Universiteit sociologie te gaan studeren. Ik doe dat op persoonlijk advies van Norbert Schmelzer, de fractievoorzitter van de KVP in de Tweede Kamer. Ik wil later burgemeester worden of in de politiek gaan, hij raadt mij aan om in dat geval te kiezen uit politicologie, sociologie of economie. Ik besluit sociologie te kiezen, dat is een modern vak en het gaat over mensen en hun onderlinge relaties, dus dat lijkt me wel wat, die economie kan altijd later nog. Ik zal ook op kamers gaan en ik heb me aangemeld voor de ontgroening door het katholiek studentencorps.'*³

Pas in zijn studententijd kwam Fortuyn in aanraking met andere politieke stromingen dan de KVP. In de loop der jaren zou hij vrijwel het hele scala doorlopen. In zijn studententijd was hij marxist, daarna werd hij eerst lid van de PvdA, en vervolgens van de VVD. In de jaren negentig was hij bij tijd en wijle politiek adviseur voor het CDA. Bij Leefbaar Nederland werd hij in november 2001 gekozen tot lijsttrekker. In de lokale politiek vertegenwoordigde hij Leefbaar Rotterdam. Na de breuk met Leefbaar Nederland richtte hij op 15 februari 2002 zijn eigen lijst op, waarmee hij veel aanhang verwierf. Zijn overwinning in Rotterdam bij de gemeenteraadsverkiezingen van 6 maart was zijn grote politieke doorbraak. Op 6 mei werd hij na een radio-optreden in Hilversum vermoord.

Noten

- 1 Pim Fortuyn, *Het zakenkabinet-Fortuyn* (Utrecht 1994).
- 2 KDC, Archief-KVP, inv. nr. 4535, Brieven en doorslagen van brieven ten tijde van het fractievoorzitterschap van drs. W.K.N. Schmelzer, 1967, E-F.
- 3 Pim Fortuyn, *Autobiografie van een babyboomer: het persoonlijke en openhartige levensverhaal van een eigenzinnige outsider die zich, tegen de stroom in, ontwikkelde tot een politicus van groot formaat* (Uithoorn en Rotterdam 2002) p. 148.